

Crna Gora i Evropska unija

Nedjeljnik *Monitor* u saradnji sa Vladom Republike Njemačke i Ambasadom Njemačke u Crnoj Gori realizuje projekat *Crna Gora i evropske integracije*, koji će trajati od novembra 2008. do decembra 2009. godine. Ovim projektom, koji će se odvijati u više različitih formi – kroz organizovanje okruglih stolova, debata, tribina, objavljivanje tekstova – nastojaćemo da podstaknemo javnu diskusiju i da doprinesemo transparentnosti ovog istorijskog procesa.

U ovom dodatku prenosimo najinteresantnije izvode sa prvog okruglog stola *Crna Gora i Evropska unija* održanog 9. decembra u Podgorici. Učesnici su ponudili odgovore na pet pitanja: Zašto bi Crna Gora trebalo da postane dio EU? Da li je posljednji Izveštaj EK o napretku pozitivan ili negativan? Da li bi Crna Gora trebalo da aplicira za članstvo u EU ove godine? Da li je EU spremna za nove članice? Koje su glavne prepreka Crne Gore na putu za EU?

UVODNA RIJEČ AMBASADORA SR
NJEMAČKE **PETERA PLATEA**

Proces koji će promijeniti Crnu Goru

jasno u kojoj mjeri EU politika utiče na konkretne probleme u njihovoj zemlji. Na nekim referendumima o Ustavu EU definitivno su presudnu ulogu za rezultate, bolje rečeno za ne Evrope, imali problemi unutar zemlje članice.

Ambasador Platea je potom, kao primjere, naveo Francusku, Holandiju i Irsku. Te nastavio:

- Nažalost, zbog toga su privremeno zakočena reformska nastojanja EU. Evrope su te reforme ipak potrebne, jer ona u ovom trenutku još uvijek funkcioniše prema principima koji su bili dobri kad je EU imala manje članova. Danas su ti principi djelimično prevaziđeni i moraju se prilagođavati narasloj EU. To je razlog zbog kojeg su neke zemlje članice, među kojima i Njemačka, savjetovale Crnu Goru da još sačeka sa podnošenjem zahtjeva za članstvo kako bi mogla uslijediti brza reakcija EU i zahtjev od samog početka bio obrađen u reformisanim strukturama.

Zbog toga smatram da je od centralnog značaja da ljudi u Crnoj Gori ne postaju po svaku cijenu eksperti za Evropu, ali da, ako je to moguće, svi budu verzirani građani po pitanjima Evrope. Zašto?

Političarima je za neophodne reformske procese potrebna njihova podrška. Solidna podrška se može dobiti samo od dobro informisanih građana. Uz to, Crna Gora je mala zemlja sa malobrojnim stanovništvom. Ovdje na sasvim poseban način stvari zavise od svakoga ponaosob.

Za nas Njemce, EU je od samog početka bila od centralnog značaja. Ona je odgovarala koncepciji nove Savezne Republike, koja je sasvim svjesno htjela da se ogradi od nacionalističkih koncepata sa kojima je njemački nacional-socializam donio patnju i rat.

Ova nova Evropa je bila u situaciji da se ujedinjuje uprkos svim razlikama u istoriji, jeziku i kulturi. Kroz zajedničko tržište nastale su konkretne ekonomske prednosti. I pored toga nije bilo „svođenja na jednake“. Nije nastala niti će nastati „evropska kaša“ koje su se plašili, naprotiv: horizonti su se proširili.

Svi ovi razlozi govore u prilog proširenja EU. I Crna Gora će dodati jednu novu nijansu evropskoj raznovrsnosti čim za to bude spremna i pod uslovom da njeni građani to hoće. To je proces u toku kojeg će se Crna Gora promijeniti. I pored toga Crna Gora ostaje Crna Gora kao što je Njemačka ostala Njemačka i Francuska – Francuska.

Od danas, pa za period od godinu dana, počinje makar za Crnu Goru inovativna saradnja između renomiranog nedjeljnika i jedne ambasade iz Podgorice. Redovni razgovori za okruglim stolom u vezi sa svim što je u posrednoj i neposrednoj vezi sa reformskim procesom i približavanjem Crne Gore EU treba da posluže kao inicijalna iskra za diskusije koje slijede u svim sredinama.

Za današnji skup podsjetio bih na jednu izjavu francuskog predsjednika **Sarkozija** koju je dao kada je Francuska, prije ravno šest mjeseci, preuzela mjesto predsjedavajućeg EU: „EU mora postati razumljivija za svoje građane“. Francuski predsjednik je pri tome posebno imao u vidu ljude, koji su danas već građani EU. Koliko tek ova rečenica još više važi za građane Crne Gore koji žele da u budućnosti postanu građani EU!

Pada mi u oči da ovdje o pristupu Crne Gore EU uglavnom diskutuju političari. A te diskusije se odražavaju na svakoga pojedinačno. Svi govore o reformama, a kroz medije se provlače pojmovi kao što su npr. *aquis communautaire*, *kopenhaški kriteriji*, *Nica*, *EU-standardi*, *bolonjski kriteriji*, *IPA programi* i još mnogo toga. Ko se trudi da sve ovo razumljivim jezikom objasni građanima? Do sada ne vidim da je mnogo toga urađeno u tom pravcu, ali to nije samo u Crnoj Gori tako.

U diskusiji o Ustavu EU tokom prošlih godina se pokazalo da u pojedinim državama članicama građanima nije bilo

GORDANA ĐUROVIĆ,
POTPREDSJEDNICA VLADE CRNE GORE

Zašto bi Crna Gora trebalo da postane dio EU?

Po tome pitanju postoji dosta ujednačen, da ne kažem potpuni, konsenzus u našem parlamentu - sve su partije za evropske integracije. Drugi razlog je podrška koju građani daju tom procesu.

Ta dva argumenta su mi najjasniji glas zašto Crna Gora, kao stara evropska država, treba jednog dana, kada ispuni kriterijume, da bude članica EU.

Da li je posljednji Izvještaj EK o napretku Crne Gore pozitivan ili negativan?

Diplomate bi rekli da je i pozitivan i negativan. Bitno je kako to čitamo, da to nisu samo kritike ili pohvale, nego da su konstruktivne primjedbe i da smo svjesni da imamo puno toga još da uradimo. Godišnji izvještaj EK je snažan instrument koji nam pomaže da se fokusiramo na ono što je najvažnije u danima koji dolaze.

Da li bi Crna Gora trebalo da aplicira za članstvo u EU ove godine?

Da. Mogu da kažem ispred Vlade da mi želimo, namjeravamo i očekujemo da će se to desiti za koji dan. Mi se za aplikaciju pripremamo još od potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 15. oktobra 2007. godine.

Da li je EU spremna za nove članice?

Nažalost EU u ovom momentu nije spremna za nove članice. Ali i pored toga, treba biti optimista i treba raditi na

činjenicama da bi podržali one u EU koji smatraju da zapadni Balkan treba da ima otvorenija vrata za aplikacije.

Iz ugla Crne Gore mi radimo na tome da mi budemo spremni i očekujemo da, dok mi taj proces završimo, i EU bude spremna za nas. Bitno je da se vrijeme shvata u funkciji procesa. I mi idemo postupno prema EU, a ona se institucionalno konsoliduje da bi bila spremna za nove članice. Govorimo o višegodišnjem procesu, mi ne tražimo, niti je to moguće da Crna Gora preko noći to završi.

Koje su glavne prepreke Crne Gore na putu za EU?

Glavne prepreke u procesu evropskih integracija su te da misle da smo suviše mali, da imamo jako malo ukupnih kadrovskih resursa, da moramo prvo da konsolidujemo i stabilizujemo državu. Nije to samo 21. maj 2006. godine, nego ogroman broj novih zakona i institucija i potvrda da primjenjujemo te zakone...

BERNAR GARANŠE,
AMBASADOR FRANCUSKE U CRNOJ GORI

Zašto bi Crna Gora trebalo da postane dio EU?

Kada pogledamo kartu vidite da ovaj dio Evrope mora da se pridruži Uniji. Pitanje je: kako uklopiti taj komadić koji je Crna Gora u veliki evropski puzzle? Crna Gora je stara država koja ima evropsku tradiciju.

Da li je posljednji Izvještaj EK o napretku Crne Gore pozitivan ili negativan?

Ja mogu da kažem da je on objektivan. To je dobar materijal sa kojim možete da radite.

Da li bi Crna Gora trebalo da aplicira za članstvo u EU ove godine?

To je jedna suverena odluka koja se donosi samo jednom i Vlada koja podnese aplikaciju mora imati dobre razloge da to uradi. Upravo zbog toga mi ćemo da vidimo da li će se to zaista uraditi do kraja ove godine.

Da li je EU spremna za nove članice?

Mi imamo dva problema. Jedan problem je institucionalne prirode - teško je pregovarati u okviru 27 zemalja. Ali uvijek smo pronašli rješenje.

Drugi problem se odnosi na javno mnjenje. Veoma je značajno za vas ovdje da ne pravite greške koje su već učinile neke druge evropske zemlje vezano za to kako da objasnite javnom mnjenju šta je EU. Ukoliko pogledate razloge zašto su Iraci glasali protiv Lisabonskog sporazuma, shvatićete da nijedan od tih razloga nema neku direktnu vezu sa Lisabonskim sporazumom. Moramo da budemo oprezni u tom pogledu.

Koje su glavne prepreke Crne Gore na putu za EU?

Svi znamo šta treba da se ovdje unaprijedi i koje su glavne prepreke. Govorim o administrativnim kapacitetima, borbi protiv korupcije...

Potpredsjednica Vlade je pomenula da vi niste u dobroj poziciji jer ste mala država.

Upravo zbog toga što ste vi mala država problemi su manji nego drugdje. U Turskoj, Ministarstvo finansija ima 400.000 službenika...

Smatram da u tako malom društvu, u tako maloj državi kao što je Crna Gora, ako obučite nekoliko desetina državnih službenika, i naravno, ako donesete tri ili četiri presude koje idu u pravom smjeru, protiv ljudi koji moraju da budu osuđeni zbog svog krivičnog ponašanja, onda ćete zatvoriti jedan krug koji će u potpunosti promijeniti imidž vaše zemlje.

Zašto bi Crna Gora trebalo da postane dio EU?

Citiraću ono što je govorila **Angela Merkel** kao razlog zašto smatra da Njemačka treba da bude dio EU: „Samo kada ljudi ponovo osjete da se evropsko zajedništvo za njih isplati, evropske ideje mogu dobiti novu popularnost“. Zato mi moramo konkretizovati vrijednosti evropske politike i svakom pojedincu ih učiniti jasnim i prihvatljivim.

Da li je posljednji Izvještaj EK o napretku Crne Gore pozitivan ili negativan?

Kao predsjedniku Nacionalnog savjeta na meni nije da tumačim kakav je posljednji izvještaj. Ni na jednom političaru u Crnoj Gori nije da tumači to. Na nama je da radimo da one ocjene koje su loše promijenimo.

Ne može se ni jedan političar pravdati time, i biti mu to uspjeh, ako se kaže da su neke ocjene u ovom izvještaju loše. Jer, te ocjene

su i moje - ja nisam bio dovoljno dobar da bi te ocjene promijenio, da bi one bile bolje i drugačije.

Da li bi Crna Gora trebalo da aplicira za članstvo u EU ove godine?

Iza ove aplikacije stoji Crna Gora, ne stoji ni jedna politička partija posebno, niti i jedan državni funkcioner posebno. Aplikacija je nešto što želimo, ali ne zbog toga da bi rekli mi smo uspjeli, imamo još jedan štrik!

Za sve nas u Crnoj Gori je mnogo važnije šta poslije aplikacije.

Da li je EU spremna za nove članice?

Najbolji indikator dobijate kada pogledate budžet EU. Od 2006. do 2013. tamo nije predviđen ni jedan cent za proširenje EU.

Radimo mi da mijenjamo sistem vrijednosti u Crnoj Gori. Bićemo uspješna evropska priča ako mjenjamo vlastite standarde. Nećemo biti uspješna priča ako kažemo mi ćemo 2014. ili 2015. biti članovi EU.

Koje su glavne prepreke Crne Gore na putu za EU?

Smatram da je prva prepreka politička volja da se iskreno radi u procesu evropskih integracija. Jasno je da samo sa regionalnom saradnjom, koja je jedna od osnova da Vas neko može posmatrati ozbiljno u ovom procesu, možete nešto da promijenite.

Crna Gora je zahvaljujući Upravi policije i direktoru Uprave policije dobila prezentaciju *Bijele knjige kriminala* u Crnoj Gori. Sve što trebamo da napravimo je da „heroje“ te *Bijele knjige* konačno privedemo spoznaji prava.

DISKUSIJE

Sušтина i forma

Dolazimo iz različitih struktura i različito vidimo i crnogorsku stvarnost. Zajednički stav je da moramo ubrzano nastaviti ka Evropi“, riječi su **Miodraga Vukovića**, predsjednika skupštinskog Odbora za evropske integracije i međunarodne odnose – prvog diskutanta nakon uvodnih izlaganja panelista na okruglom stolu *Crna Gora i EU*.

„Moramo izvršiti mobilizaciju da evropske integracije budu društveni prioritet, strateška politika. Moramo se očiglednije i otvorenije suočavati sa devijacijama u našoj zemlji, ali istovremeno što manje sumnjati u naše kapacitete. Mi imamo jedno

veoma pismeno političko društvo koje samo ište informaciju više pa i kada su evropske integracije u pitanju“, optimista je šef poslaničkog kluba DPS-a. „Stvari sa legislativom stoje dobro. Crnogorski parlament je za dvije godine usvojio preko 200 zakona, manje ili više prilagođenih evropskom pravu, u ovom mjesecu imamo četiri sjednice sa preko 30 zakona koje treba usvojiti. Kada je legislativa u pitanju imamo problem sa procesom sprovođenja iste.“

Andrija Popović, poslanik Liberalne partije ukazuje na drugu stranu problema: „Uvjeren sam da bez konstantnog i mnogo jačeg pritiska iz EU Crna Gora neće osvajati

demokratske standarde“. On šansu vidi u mogućnosti da crnogorska aplikacija bude što prije prihvaćena, jer će tada i nadzor iz EU nad reformskim procesima u Crnoj Gori biti ozbiljniji i temeljitiji.

„Vjerujemo da će tada biti manje simuliranja kao do sada i više pritiska da se stvari riješe na pravi način“, kaže Popović zaključujući da je „uređenje društva i države po standardima EU nešto čemu mi treba da težimo kao društvo, premda moramo priznati da se nalazimo veoma daleko od tih standarda“.

Željko Ivanović, direktor *Vijesti*, upozorio je na potencijalnu opasnost od *prebrze vožnje* ka EU: „Sada se ponavlja slična priča koja je bila oko potpisivanja SSP. I tada su iz Evrope rekli - Crna Gora nije spremna, ali potpišimo pa ćemo je bolje kontrolisati. I šta se desilo? Za ovih godinu i više dana ostali smo na istom nivou. Sada se ista priča ponavlja oko aplikacije. Neka Crna Gora aplicira pa ćemo pojačati monitoring... Bojim se da ćemo tako, stepenicu po stepenicu, ući u EU a da ćemo u suštini po kvalitetu evropskih standarda i vrijednosti ostati na onom nivou na kojem smo bili prije par godina“.

Ivanović se potom zapitao da li je moguće da društvo koje je sazdano i utemeljeno na anti-evropskom sistemu vrijednosti može da aplicira za članstvo u EU?

„O tom sistemu vrijednosti najbolje govori podatak da su oni koji su bili promotori evropskih vrijednosti od '89. godine, danas izopšteni i tretirani kao neprijatelji, ne ove vlasti, nego društva. Bojim se da će sa takvim pristupom vlasti, koja je najodgovornija za taj proces, Crna Gora teško, mučno i veoma sporo ići ka evropskim integracijama“.

U Studiji izvodljivosti je konstatovano da su pojedinci iz struktura vlasti u Crnoj Gori povezani sa organizovanim kriminalom, podsjetila je **Vanja Čalović**, direktorica MANS-a. „Svi znamo da postoji jedna struktura koja dvadeset godina prolazi kroz različite ali ne i suštinske transformacije i koja sve svoje napore usmjerava u fingiranju reformi“. Zato Čalovićka očekuje da

Prof. dr Šerbo Rastoder, istoričar

Evropljani kažu da se Drugi svjetski rat simbolički završio 1989. Tada je pala posljednja tekovina toga rata – Berlinski zid. Evropa je to shvatila kao šansu da ponovo povрати svoju izgubljenu moć, a ovdje su to ljudi shvatili na način da je to bila posljednja šansa da mijenjaju sistem i granice... I danas, poslije 20 godina, mi se nalazimo pred pitanjem, koje je i glavno pitanje ovoga skupa – Crna Gora i EU.

Niko ne spori da je Crnoj Gori potrebna EU ali suštinsko pitanje je da li je Evropi potreban Balkan i Crna Gora. Želim upozoriti da je naša prizma o EU kao jednoj idiličnoj zajednici takođe jedna od naših zabluda. Posebno je to zabluda malih naroda koji vole i glorifikuju velike ideje.

EU je pragmatična organizacija koja će u skladu sa svojim interesima pristupati proširenju. U Crnoj Gori je, po meni, suštinski problem u odnosu između forme i suštine. I ovdje ste mogli čuti jetke primjedbe na tu crnogorsku suštinu koja je u suprotnosti sa formom koja je, čini mi se, najbitnija za EU.

Dobro bi bilo kad bi problem integracija bio problem cjelokupnog društva.

će samim podnošenjem aplikacije Crna Gora dobiti samo „novi izgovor da se ne bavimo konkretnim problemima“.

Glavne prepreka na putu Crne Gore ka EU su dominantne politike briselske i podgoričke vlade, smatra profesor **Milan Popović** naglašavajući „briselski voluntarizam i oportunistički koji se pretvara u tolerisanje i čak saučesništvo sa korupcijom, organizovanim kriminalom, konfliktom interesa i drugim društvenim patologijama...“ Popović je tvrdnje

elaborirao na primjeru posljednjeg izvještaja EK.

„Moja je ocena da je ovaj posljednji Izveštaj EK zapravo dao zeleno svetlo kartelu, ultramonopolističkoj strukturi koja vlada Crnom Gorom, a najava usporavanja aplikacije daje crveno svetlo društvu. Zbog toga sam ovakvu politiku briselske vlade i njen posljednji izveštaj ocenio kao dvostruku grešku. Zeleno svetlo za kartel, crveno svetlo za društvo. To je ono što nama iz Brisela dolazi ovih dana. Da ovo moje ne bi ostalo samo

Savjeti i upozorenja

„Tu smo da olakšamo put Crne Gore u EU“, poručio je **Vladimir Filipov**, ambasador Savjeta Evrope u Crnoj Gori. Bugarski diplomata je konstatovao da dolazi iz zemlje koja je, makar djelimično, odgovorna za postojeći skepticizam po pitanju proširenja EU. „Moja država je pristupila EU iako nije bila dovoljno spremna. To kažem kao osoba koja je učestvovala u osmišljavanju pregovora 1992. godine. Nismo uradili domaći kako treba i to je razlog onoga sa čim se suočavamo sada“.

„Jedna od poruka koje želim da vam prenesem je da saslušate kritike iz Brisela. Nemojte da imate otpor prema njima, jer to nije napad od koga se mora braniti, to su zadaci koje morate uraditi“, naglasio je Filipov.

„Crna Gora treba da preda aplikaciju ove godine jer je 12 članica EU, što u stvari znači nekih 50 odsto, rati-

fikovalo SSP između Crne Gore i EU“, smatra rumunski ambasador **Mihail Florovic**, „Problem za Crnu Goru je usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU u praksi. I u zgradama Izvještaja EK je „rečeno“ da morate da poradite u oblasti policije i pravosuđa“.

Jaroslav Lindenberg, ambasador Poljske smatra da ključna prepreka na crnogorskom putu prema EU jeste nepoštovanje zakona. „Zakon nije nešto što nameće autoritativna vlast, to je nešto što je kamen temeljac moderne države i društva... A ovdje imate znak zabranjenog pušenja ispod koga sjede i puše. Ili, uzmimo za primjer ponašanje pješaka i vozača po ulicama. To odražava mentalitet - propisi su nešto što je škodljivo i nepotrebno.“

Poljski ambasador je upozorio: „Morate biti svjesni da

gola tvrdnja reći ću glavni argument za to, uzeću onu tvrdnju koja se ovih dana može čuti iz briselske i podgoričke vlade, a to je tvrdnja da je Crna Gora postigla značajan napredak u unapređenju zakonskog okvira. Ima malo problema sa implementacijom, ne zamerite na ironiji, ali zakonski

okvir je unapređen.

Ne slažem se sa tom ocenom izvještaja. To je pogrešna ocena zato što, navešću samo jedan primer - Crna Gora ima najslabiji Zakon o konfliktu interesa u ovom regionu. Taj zakon već godinama blokira upravo Vlada, odnosno

njen predsjednik koji ima najžešći konflikt interesa u ovom delu sveta. U tom začaranom krugu pojavljuje se Izveštaj EK sa svojim stavom o tome da je unapređen zakonski okvir. EK direktno saučestvuje i postaje dopunski, pa čak i glavni izvor korupcije, konflikta interesa i drugih

će put ka EU biti veoma dug a ponekad težak i bolan i trajaoće više nego što vi vjerujete u ovom trenutku“.

Kevin Lajn, ambasador Velike Britanije kaže kako se ne bi složio sa ocjenama da EU ne shvata koliko su kompleksni izazovi sa kojima se Crna Gora suočava. „Mi nemamo sve odgovore u svakom trenutku ali ambasade i EK koja je prisutna ovdje, u potpunosti se trude da shvate složenost ovdašnje situacije.“

Osvrćući se na različite interpretacije Izvještaja EK, Lajn kaže da je „jedan od problema sa izvještajem to da ga vi posmatrate kao jednu čašu koja je do pola prazna ili puna. U svakom slučaju nikada o tome neće postojati potpuni konsenzus“. Zato preporučuje da se svi skoncentrišu na rješavanju problema: „Njihovo rješavanje ide i van političkih i etičkih granica... Upravo je to ono što je interesantno za Crnu Goru.“

„Aplikacija je jedan od rijetkih momenata u političkim procesima u Crnoj Gori oko koga postoji politički konsenzus“, ocjenjuje **Florian Rauning**, ambasador Austrije. „Sve crnogorske snage su shvatile značaj ovog bitnog zadatka što pokazuje i da se crnogorske političke partije mogu ujediniti kada je to potrebno“.

I **Zoltan Janoš Šomodi**, ambasador Mađarske ističe da je Crna Gora na dobrom putu priključenja EU, ali da ima još mnogo toga da se uradi: „Proces integracija nije samo na političarima, već na čitavom društvu, koje mora da se angažuje i pripremi za članstvo. Dakle, svi moraju da daju svoj doprinos“.

Kevin Lajn, ambasador Velike Britanije

patologija u Crnoj Gori zajedno sa podgoričkom Vladom“.

Mehmet Bardhi, predsjednik i poslanik Demokratskog saveza (Albanaca) u Crnoj Gori, govorio je o pitanju integracija iz perspektive manjinskih naroda, konkretno Albanaca u Crnoj Gori.

„Preformulisahu postavljeno pitanje - Zašto Crna Gora treba da bude u EU i postaviti malo drugačije - Zašto Albanci u Crnoj Gori treba da budu u EU? Odgovora ima mnogo. I kao građani i kao politička stranka, članovi partija, Albanci su već odavno orijentisani ka tome da država u kojoj živimo bude uključena u EU. Između ostalog i zato što ćemo u tom slučaju puno lakše komunicirati sa matičnom državom Albanijom“.

Bardhi se potom osvrnuo na probleme integrisanja u EU. „Jedna od prepreka na putu ka EU je poštovanje i unaprjeđivanje ljudskih, a pogotovo manjinskih prava, zastupljenost (proporcijalna) manjina u organima vlasti itd. Iznio je primjer SO Bar, gdje je odbijen predlog DSA da albanski jezik bude u službenoj upotrebi u toj opštini, iako Albanci čine blizu 20 odsto njenog stanovništva. Kao drugi primjer naveo je da među 80-tak osnovnih tužioca i njihovih zamjenika

nema nijednog Albanca.

Tu je i potreba preispitivanje privatizacije koja „u prostorima gdje žive Albanci ima sve odlike, ne samo pljačke, nego kolonizacije i okupacije“, navodi Bardhi uz primjer ulcinjske *Solane*: „Kompanija sa imovinom od 15 miliona kvadratnih metara prodana je, odnosno predata, za manje od milion eura, a danas vrijedi više od jedne milijarde - ili sto budžeta opštine Ulcinj“.

„Bošnjački narod u Crnoj Gori učestvuju u procesu integracije Crne Gore u Evropsku uniju i radije me što po tom pitanju imamo konsezus svih političkih partija u Crnoj Gori“, smatra **Amer Halilović**, poslanik Bošnjačke stranke. „Najveću korist od EU integracija mi vidimo u prenošenju visokih standarda EU u Crnu Goru“, cijeni Halilović dok kao najveću prepreku navodi „našu sklonost da donesene zakone ne poštujemo“.

Maja Kostić Mandić, poslanik Pokreta za promjene i profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore govorila je o dijelu Izvještaja EK koji se odnosi na rad crnogorskog parlamenta. „Nedovoljno informisan čitalac izvještaja mogao bi steći pogrešan utisak da je parlament Crne

Gore dobro radio u prethodnom periodu. To baš ne odgovara istini, posebno ako se uzme u obzir ona čuvena sjednica kada je za manje od sat vremena usvojeno preko 30 zakona“.

Trebamo razmisliti o situaciji da se ni jedan predlog opozicije ne stavlja na dnevni red, zaključila je Kostić Mandić.

Nijesam čuo nijedan argument zašto je važno da naša aplikacija bude baš 15. decembra a ne, na primjer, 15. januara“, kaže **Slavoljub Šćekić**, direktor TV *Vijesti*. Tim prije, navodi on, što posle toga možemo čekati i godinu dana da nam se dostavi upitnik, i još godinu dana da odgovorimo na taj upitnik, i još pet godina da ispunimo sve one zadatke koje stoje pred nama, i možda još pet godina da ispunimo neke zadatke koji nam sada nijesu postavljeni.

Šćekić je, uz to, ukazao da su Crnogorci, kao mali narod, skloni da proizvode neumjerenu količinu istorije, pa im je i retorika tome prilagođena. „Tako je, na dilemu kada će biti aplikacija, potpredsjednica Vlade rekla da mi imamo petlju da to uradimo, premijer je kazao da imamo obraza da izađemo pred Evropu a

Milka Tadić Mijović, Monitor

Jednake šanse i jednake mogućnosti trebamo da imamo svi mi kada je u pitanju proces evropske integracije. Niko ne može imati monopol nad tim istorijskim procesima. Ovaj okrugli sto je mali doprinos diskusiji u koju će se uključiti i ljudi koji su do sada samo sa strane posmatrali taj proces.

danas je gospodin Vuković upotrebio riječ mobilizacija. Ja se plašim te retorike“, zaključio je, uz uvjerenje da u Evropu treba ići mirno, sa što više birokratije i realnosti a bez epskog zanosa.

„Ono što vidim kao problem u odnosu između Podgorice i Brisela jeste da evropski zvaničnici predlažu dobre zakone, misleći da će to sjeme proklijati, makar za dvadeset godina. Mi toliko vremena nemamo“, rekao je Slavoljub Šćekić.

U Crnoj Gori ne postoji konsenzus o evropskim integracijama, smatra **Stevo Muk**, iz NVO *Institut Alternativa*. To je samo formalan konsenzus - hoćemo da budemo članovi EU. „Ali ne postoji konsenzus o tome kako izgleda trenutna situacija Crne Gore i što treba da se uradi na putu EU integracija. Mislim da bi bilo mnogo korisnije da smo vrijeme koje smo posvetili nagađanju kada ćemo aplicirati za članstvo u EU, posvetili rješavanju bar jednog od pitanja koja se u izvještaju o napretku ocijenjena kao kritična“.

Đuro Vučinić, direktor NTV *Montene* upozorio je na činjenicu da „vrlo malo građana Crne Gore zna šta nas čeka u EU“. „Stranački prvaci dobro znaju zašto mi trebamo biti dio EU, ali izgleda da veći dio naroda to ne razumije“, kaže Vučinić „važno je da mu se samo dogodi neka promjena pa ćemo da vidimo šta će da bude“.

„Članstvo u EU biće štetno za dostinu političara ali će donijeti ogromnu korist za najveći broj građana Crne Gore“, rekao je **Vaselj Siništaj**, predsjednik Albanske alternative. „Glavne prepreke Crne Gore na tom putu su korupcija, organizovani kriminal, nepoštovanje usvojenih zakona i, uz to, stalni trend nepoštovanja zagarantovanih prava kako ljudskih tako i manjinskih“, smatra on.

Nakon diskusija, pročitano je pismo prof. **dr Predraga Miranovića**, rektora Univerziteta Crne Gore.

Miranović u pismu navodi potrebu „da ubijedimo državu u cjelishodnost većeg ulaganja u nauku“.

„Najveća vrijednost ovoga skupa je što smo se slični i različiti okupili i fokusirali na ono što nas očekuje“, zaključila je potpredsjednica Vlade Gordana Đurović nakon diskusije.

„Ovaj okrugli sto pomaže nama, strancima u Crnoj Gori, da shvatimo šta se dešava, kakve su vaše vizije i problemi“, rekao je ambasador Plate. On je na kraju saopštio zaključke. Crna Gora bi na putu ka EU trebalo da ojača:

- parlament;
- borbu protiv organizovanog kriminala;
- manjinska prava;
- vladavinu prava i jako pravosuđe;
- zakon o konfliktu interesa;
- slobodu govora i mišljenja i uslove za rad medija...

